

Ervaring van een radio telegrafist

In een van de laatste edities, 4 december j.l. las ik dat een excursie naar PCH was ondernomen. Misschien kan ik hier een aardige anekdote aan toe voegen uit mijn tijd als Radio Telegrafist bij Nedlloyd.

Het was mijn eerste reis bij deze rederij, en als groentje, werd je nochtans geacht het werk punctueel en gedisciplineerd (vies woord) uit te oefenen. Er ging niettemin het e.e.a. mis, maar dat hoort erbij. De radiohut was niet bepaald voorzien van alle modernste snuffjes op communicatie gebied, in tegendeel, een ouwe buizenontvanger van het merk Edison, en een SRA MT250, dat was mijn hoofd instrumentarium. De voeding van deze hoofdzender bestond uit een omvormer, die van DC spanning, weer AC maakte voor de hoogspanningstrafo. Deze omvormer bevond zich in de ruimte naast de radiohut, en hij maakte een hels kabaal, die menige veraf-verbinding bijna onmogelijk maakte. Tevens bleek de boordspanning hier en daar, (het liefst zonder waarschuwingsstickers) 110 V DC in plaats van 220 V AC te zijn.



Mijn digitale prive wereld radio, die geregeld als welkome reserve had gediend, werd dan ook vrolijk dmv dezelfde stekker/stopcontact aansluiting van boordspanning voorzien, tijdelijk, zeer kort dus, want de net-adapter begaf het vrijwel direkt, de trafo bleek namelijk niet bestand tegen gelijkspanning. (welke trafo wel). Totaal uitgefikt. Niks meer mee te beginnen. Eerstvolgende haven maar een nieuwe gekocht.

Het schip, de Nedlloyd Streefkerk, voer van Chili, langs de Zuid-Amerikaanse kust noordwaards, en vanaf Peru werd recht de Stille Oceaan overgestoken naar Taiwan, een reis van 1 maand. Prachtige tijd. Het schip deinde vrolijk op de lange oceaan golven. Het zeewater in het houten zwembad klotste en elke middag na de lunch even een frisse duik, dat hadden we wel verdiend, dit had bovendien een welkome ontzuisterende werking.

Wat echter ook bij die Stille Oceaan hoorde, was dat het ook op de radio behoorlijk stil werd. Geen kuststations in de buurt die zich frequent lieten horen op de middengolf. Het was namelijk verplicht om 8 uur per dag luisterdienst te onderhouden op de 500kHz.

Het kon dagenlang stil zijn op die frequentie. Zo stil, dat je luisterend naar die ruis, op een gegeven ogenblik begon te twijfelen of er iets met die ontvanger aan de hand was. Ook het contact met Scheveningenradio verliep (via de HF) steeds moeizamer. Maar daar was een oplossing voor. De EU. Dit heeft niks met de Europese unie te maken, maar wel met een z.g. Eenzijdige Uitzenddienst. Scheveningen zond dan de berichten "blind" uit, en kreeg dan later wel, rechtstreeks of via een ander schip QSL doorgeseind. Je kon ook in de z.g. Relaydienst worden opgenomen. Maar dit hing wel erg af van welwillende, en op juiste positie varende schepen.

Terug naar de EU dienst.

Het was ook zaak om een recorder bij je te hebben. Dit was handig om m.b.v. een tijdklok, uitzendingen niet te hoeven missen, tijdens andere belangrijke bezigheden. Ik gebruikte hem voor alle EU transmissies, ten tijde dat wij op de Pacific voeren. De meeste berichten konden echter direct ontcijferd worden, uitgetypt, en aan de kapitein overhandigd. Andere berichten kostten wat meer moeite, en het bleek dan dat opnieuw beluisteren, via de recorder, net die laatste twijfeling kon wegnemen over dat ene karakter, dat net niet lekker doorkwam. Vooral met gecodeerde tekst, was het essentieel voldoende signaal te hebben, en geen vervorming. Het had geen zin, het telegram af te leveren, terwijl er allerlei tekens in ontbraken. Maar eenmaal, was de propagatie bijzonder slecht, het signaal zeer zwak, en variërend in sterkte. Hierdoor konden bepaalde morsetekens slechts gedeeltelijk worden ontcijferd. Hoeveel punten er na die streep moesten volgen, dat moest dan ook blijken uit de context van het karakter waarin het gebruikt werd. Het telegram had ik opgenomen op tape. Het kan misschien, 2 of 3 uur lang geweest zijn, elk stukje van het telegram heb ik misschien 30 keer herbeluisterd, maar uiteindelijk had ik het compleet. Er bleek echter een onoplosbaar manko. De roepletters waren duidelijk dat van ons schip (PHUG), maar de informatie in het telegram kon onmogelijk voor de Nedlloyd Streefkerk bestemd zijn. In overleg met de kapitein is besloten hierover een vraag aan Scheveningen radio te sturen. (Via een relay-bericht). Wat bleek, het telegram bleek niet voor de Nedlloyd Streefkerk, maar voor de Nedlloyd Steenkerk bestemd. En helaas had Scheveningenradio per ongeluk de roepletters verwisseld. Tsjja, daar ga je dan in je enthousiasme.

De zee bleef deinen, de Stork Diesel beneden bleef doorstampen, en uiteindelijk werd Kaoshiung bereikt. Maar, voordat het zover was, bleek de hoogspanningstrafo van de enige korte golf zender defekt. In die zin, dat er continue overslag plaatsvond tussen de + en - terminals van de voeding naar de eindbuizen. Een nieuwe trafo lag niet op voorraad. Dus nadat een aantal lagen isolatie spray waren aangebracht op het stuk afgebroken isolatie-brug tussen de terminals, bleek dit voldoende om de plus en de min op afstand van elkaar te houden, en de eindbuizen deden het weer. De communicatie met de wal was hersteld. Het was overigens in een tijd dat Satcom nog niet algemeen gebruikt werd, en er bevond zich maar 1 korte golf zender aanboord. Positierapportering behoorde tot de dagelijkse routine. Wanneer die uitbleef, kon het gebeuren dat een zoekactie werd gestart. (het z.g. Amerikaanse Amver systeem)

De Nedlloyd Streefkerk was volgens tradities van 40 jaar geleden gebouwd, en had nog die mooie licht gebogen vorm, en een groot bemanningsverblijf midscheeps, met veel

houtwerk (teakhouten deck). Een paar jaar later viel het ten prooi aan de sloop. Deze reis zal ik echter niet gauw vergeten.

P.A. van den Berg PA3GFR

